

Fors kyrka

Invändiga konserverings- och måleriarbeten 2015

Ragunda kommun, Jämtlands län

Julia Cronqvist

RAPPORT – JAMTLI 2015:9
ISSN 1654-2045

Utgivning och distribution:

Jamtli

Box 709

831 28 Östersund

Tel 063-15 01 00

Fax 063- 10 61 68

© Jamtli 2015

Allt kartmaterial från GSD-Fastighetskartan © Lantmäteriverket

Ärende nr MS2006/02204

Omslagsbild: Julia Cronqvist

Foto: Julia Cronqvist och Henrik Ylikoski

Redigering och layout framsida: Lena Ljungkvist, Jamtli

ISSN 1654-2045

Innehållsförteckning

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
INLEDNING	3
KARTA.....	5
HISTORIK/BESKRIVNING	6
<i>Invändig restaurering 1923-25</i>	<i>6</i>
<i>Invändig restaurering 1955.....</i>	<i>7</i>
<i>Invändig restaurering 1984.....</i>	<i>7</i>
ÄLDRE RITNINGAR OCH FOTOGRAFIER.....	8
ANTIKVARISKT RESONEMANG	12
GENOMFÖRDA ÅTGÄRDER.....	14
<i>Mindre avvikelser.....</i>	<i>15</i>
UTFÖRDA ÅTGÄRDER.....	15
<i>Altarring.....</i>	<i>15</i>
<i>Korbänkar</i>	<i>16</i>
<i>Trappbarriär vid predikstol.....</i>	<i>17</i>
<i>Bänkinredning.....</i>	<i>18</i>
<i>Läktarbarriär</i>	<i>23</i>
<i>Kolonner.....</i>	<i>23</i>
<i>Entrédörrar mot söder och norr i långhus.....</i>	<i>26</i>
<i>Handledare vid södra trappen upp till läktaren.....</i>	<i>27</i>
KULÖRDOKUMENTATION AV BÄNKKVARTER FÖRE ÅTGÄRDER UTFÖRDES	28

Inledning

Under vårvintern 2015 har invändiga konserverings- och måleriarbeten utförts i Fors kyrka. Tillstånd till åtgärderna lämnades av länsstyrelsen 2014-03-05 dnr: 433-8324-2013.

Arbetet har utförts av *Murberget, Länsmuseet Västernorrlands* målerikonserveratorer samt av målerifirman *BW-måleri AB* från Sundsvall.

Antikvarisk medverkan och dokumentation har utförts av Julia Cronqvist, och Henrik Ylikoski *Jamtli*. Besöksprotokoll, fotografier, ritningar och andra handlingar som rör upprustningen finns i länsmuseets arkiv.

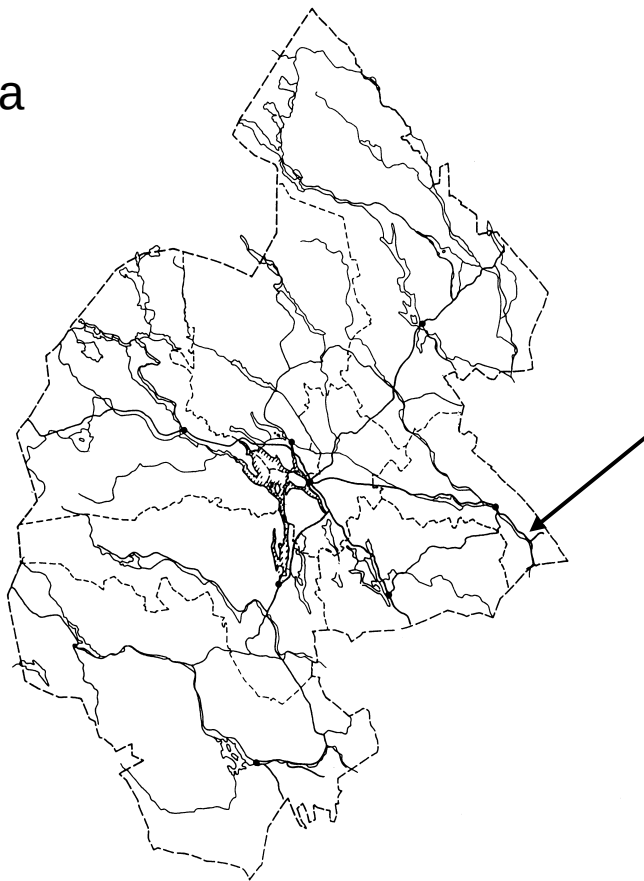
Östersund den 15/7 2015

Julia Cronqvist
Antikvarie

Fastighetsuppgifter m.m.

Objekt	Fors kyrka
Dnr Jamtli	81/2014 F8AED
Dnr LST	433-8324-2013

Karta

Ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket. Ärende nr MS2006/02204

Historik/beskrivning

Uppförandet av Fors kyrka påbörjades 1814 efter ritningar av Simon Geting. Efter att grunden lagts stannade bygget av och återupptogs inte förrän 1833, kyrkan invigdes 1839.

Kyrkobyggnaden är uppförd med murar av sten och har en rektangulär salkyrkoplan med kor i fullbredd. Sakristian ligger i öster. Torn saknas, men istället finns en klockstapel från 1765 på kyrkogården.

Fors kyrka har genomgått några större invändiga restaureringar sedan den invigdes 1839. Nedan beskrivs utvalda åtgärder från de restaureringar som utförts 1923-25, 1955 samt 1984. Uppgifterna har hämtats från Jamtlis topografiska arkiv och bildarkiv för kyrkor.

Invändig restaurering 1923-25

Omfattande restaurering/ombyggnad av kyrkan. Konserveringsarbeten utfördes av Oscar Svensson mfl.

- I kyrkans västra del tas de bakre bänkarna bort och en förhall/vapenhus inreds. Nya trappor byggs och ersätter de äldre upp till läktaren. (se ritning s 8-9)
- Bänkinredningen byggs om för att bli mer bekväm. Delar av den äldre inredningen ska ha återanvänts, bl.a. dörrarna och bänkskärmarna. Möjligen återanvändes även ryggstöden.
- Hel ommålning av bänkinredningen. Bänkdörrarnas och bänkskärmarnas speglar marmoreras, tidigare var dessa ytor enfärgade.
- Kyrkans tak målades med oljefärg i vit kulör, även väggar målades troligen med kalkfärg. Draperimålning kring predikstol togs bort. På äldre fotografier kan vi se att taket tidigare var målat i en laserande limfärgsmålning, rostiga spikar och kvistar i brädtaket lyser igenom.
- Altaruppställning i trä, altarbord och altarring marmoreras i färgton som harmonierade med draperi- och arkitekturmålningarna på korväggen. De nymarmorade partierna var tidigare målade i släta färgtoner förutom altarbordet och pelarna i altaruppställningen.
- Predikstol, taklist, läktarbarriär och pelare under läktare marmoreras. Taklisten och predikstolen och läktarbarriären var tidigare målade i släta färgtoner.

- All förgyllning i kyrkan rengjordes, konserverades och bättrades. Fyra kapitäl tillhörande kolonner under läktaren nyförgylldes.
- Nyuppförda kolonner och pilastrar i det ”nya vapenhuset” marmorades.
- Ny altartavla av Olle Hjortzberg ersatte den äldre.
- Bjälklaget isolerades med en trossbotten.

Invändig restaurering 1955

Interiören var i relativt gott skick inför 1955 års restaurering, enbart tak och bänkar åtgärdades.

- Bättringsmålning av bänkarna planerades, men troligen målades de om i sin helhet. Ingen uppgift om färgtyp nämns. De marmorerade partierna i bänkdörrarnas och bänkskärmarnas speglar målades troligen inte om, möjligen retuscherades eventuella skador. I arbetshandlingar nämns att bänkarna efter målningsbehandling skulle mattfernissas med färglös fernissa, ryggstöd och sitsar skulle strykas med en blank fernissa före mattfernissningen.
- Hel ommålning av taket med matt oljefärg, befintlig färg flagade.
- Bjälklaget hade rötskador, nytt fick läggas in.

Invändig restaurering 1984

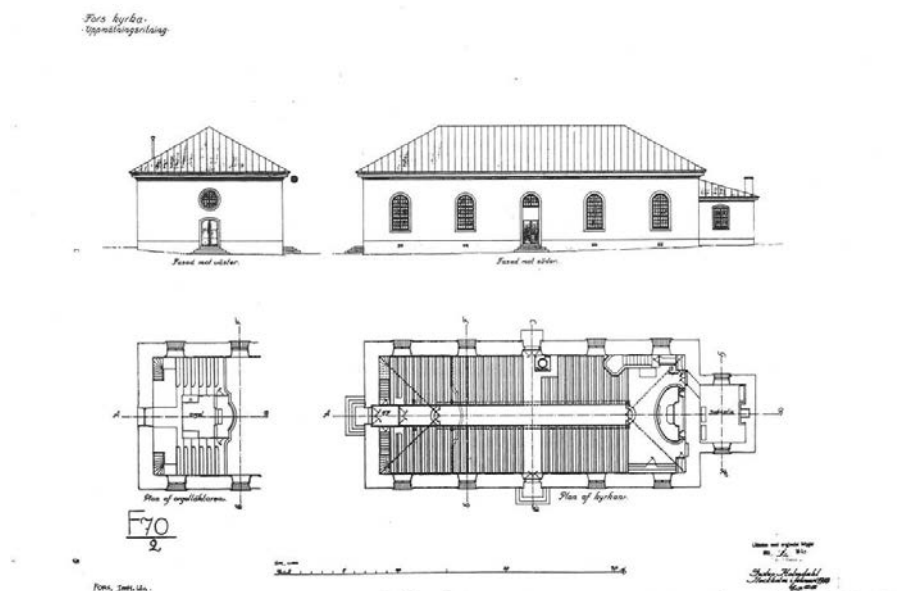
Konserveringsarbeten på fast inredning och inventarier utfördes. Färgskikt flagnade partiellt på inredningen. Konservator John Rothlind från Jämtlands länsmuseum gjorde en skadebesiktning av interiören och bedömde att orsaken till skadorna berodde på klimatet i kyrkan. Rothlind skriver att *”luftens låga relativa fuktighet i samband med uppvärmning leder till att träet torkar ut och krymper och blåsor och flagningar på måleriet uppkommer”*. Direkt solljus gör att skadorna förvärras ytterligare skriver Rothlind vidare.

Konserveringsarbetena 1984 utfördes av Diana Von Otter, Anna Billing och Per Halvarsson.

- Målningsförbättring av bänkinredningen, troligen ej hel ommålning. Färgtyp Nordsjö fönsterfärg. Vissa snickerier ska ha överlackats med Beckers mattlack tonad med bensvart och grön umbra.

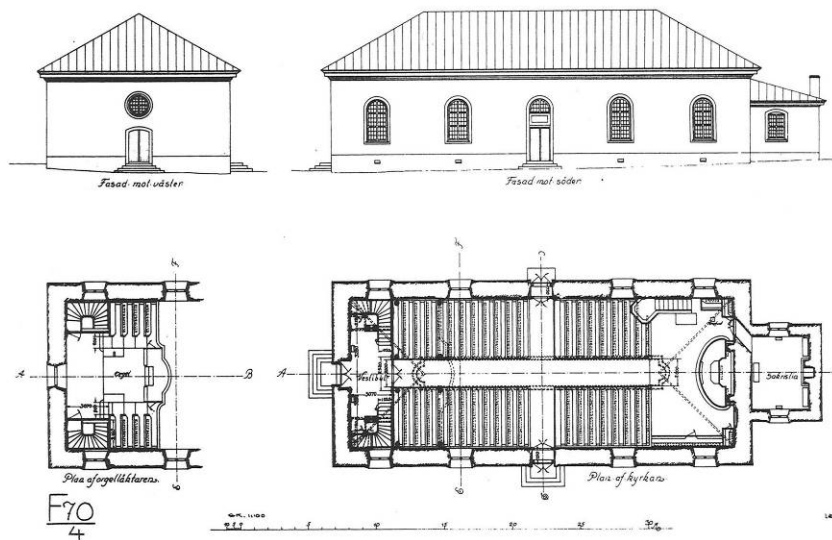
- Korbänkarna målades om/marmorrades. Befintlig färgsättning gick i grått lika övriga bänkar, ny färgsättning gjordes i grönaktig kulör lika korväggens väggmålning.
- Dörrar i korväggen gick i grått, dessa målades också om i samma gröna kulör som korbänkarna.
- Spegelarna i altarringen ommålades/marmorrades med kulörändring, ny kulör lika altarets nedre del, tidigare kulör gick i blåton. Klädseln på altarringen byttes från stark röd till ny i plysch i svagare färgton.
- Predikstol – hade blåsor, flagor och färgbortfall. Åtgärder; fixering av grundering, sekundära ibronseringar och kittningar avlägsnades mekaniskt och med metylenkloridpasta, ytorna rengjordes med lacknafta. Stearin avlägsnades mekaniskt. Skadorna intonades.
- Kapital på kolonner – förgyllning fixerades, skador fylldes ut med pigmenterat vaxkritkitt som sedan shellackisolerades och oljeförgylldes. Arbetet utfördes av målarmästare Per Halvarsson.
- Pyramider (menar de förgyllda urnor med facklor?) – skador på förgyllning åtgärdades.
- Bänkar under läktare togs bort, utrymmet inreddes till toalett och samlingsrum, en ny vägg uppfördes ut mot kyrkorummet.

Äldre ritningar och fotografier

Uppmåtningsritning från 1920 inför att vapenhuset ska inredas, ritningen visar kyrkans ursprungliga plan med bänkar under hela läktaren. Längst bak i långhuset går två smala trappor upp till läktaren.

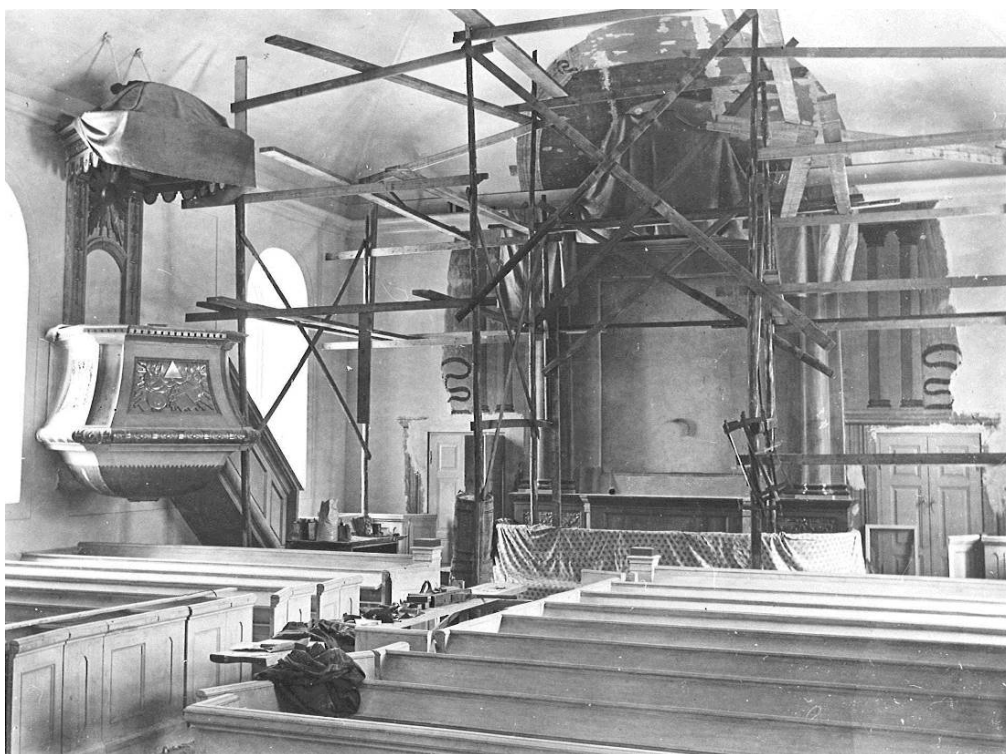
Fors kyrka
Förslag till ändrings- och restaureringsarbeten. Alternativ II. med huvudsakligen elektriska belysningsmedel.

Förslagsritning till inrett vapenhus från 1920. På ritningen ser vi att de bakre bänkarna har tagits bort, trapporna upp till läktaren byggs om.

Kyrkan före restaureringen 1923, foto Oscar Svensson, reпрoneg 83 x-336/10-11. Här syns att taket enbart kan ha en tunn limfärgs- eller oljemålning. Rostiga spikhuvuden syns igenom det tunna färglagret. På bilden syns draperimålningen bakom predikstolen. Vi kan även skönja att altarringen och taklisten inte är marmorerade.

Kyrkan under restaureringen 1923, foto Oscar Svensson, reprenege 83 x 344/12. På bilden kan vi skönja att predikstolen är målad i enfärgade toner.

Kyrkan efter restaureringen 1923. Foto Oscar Svensson, reprenege. 83 x-336/12. På bilden syns relativt tydligt att altarring, predikstol och taklist nu är marmorerade.

Foto från vapenhuset innan dörrparet till vänster tas bort i och med att toalett och samlingsrum inreds under kvarvarande del av läktaren 1984. Kolonner och pilastrar tillkom under ombyggnaden 1923. Foto Birgit Jansson, JLM Neg 84 x-347/5.

Foto från 1984. Här kan vi utläsa att korbänken har samma färgsättning som övrig bänkinredning. Under restaureringen 1984 målas korbänk och dörr i samma gröna kulör som korväggens måleri. I bilden syns även den längre korbänk som togs bort i och med att en kororgel installerades på 1980-talet. Foto Birgit Jansson, JLM, Neg 84 x 343/8.

Antikvariskt resonemang

Interiören i Fors kyrka var i relativt bra skick inför 2015 års konservering/målningsarbeten. Det var endast vissa delar av den fasta inredningen som uppvisade större skador i färgskikten. Detta gällde bl.a. bänkinredningen och kolonner i vapenhus, i övrigt var skadorna av mindre karaktär t.ex. på predikstolens trappbarriär, altarring och läktarbarriär.

Genom arkivsökningen kunde vi redogöra för att en stor del av måleriet var tillkommen under 1920-talets restaurering, alltså ett flertal av de yttre färgskikten var tillkomna för lite mindre än 100 år sedan. Vissa delar såsom korbänkarna blev dock ommålade på 1980-talet. Vad gäller övrig bänkinredning var det något oklart när de senast målades om i sin helhet, men troligen under 1950-talet då de också ska ha strukits med fernissa.

Orsak till skador

Orsaken till skadorna kan ha flera förklaringar. De bänkskärmar som uppvisade störst skadebild var de som vetter mot kyrkans söderfönster. Likaså fanns större färgbortfall på kolonnerna i vapenhuset, bl.a. på deras baksidor som vetter mot fönstren. Direkt solljus påverkar måleriet.

Utöver detta ska temperaturen i kyrkan, enligt kyrkoherde Håkan Lindström, varit relativt hög för några år sedan. Uppvärmning under vintertid av en kall kyrka med låg relativ luftfuktighet kan vara en orsak till att färgskikten krackelerat. Kyrkans klimat ska dock vara justerat nu.

En tredje förklaring kan också vara att måleriet i de flesta fall är utförd på underliggande linoljespackel. Spacklet åldras med tiden och när linoljan torkar ur blir endast kritan kvar. Detta utgör ingen hållbar grund för ovanpåliggande färglager. Vad gäller bänksitsar och ryggstöd hade färgen i flera fall flagnat/krackelerat där linoljespackel lagts på i tjockare lager t.ex. över kvistar.

Skador på måleriet har utöver det som ovan nämnts också en förklaring i nötning och mekaniska skador. T.ex. färgbortfall på socklar.

Målsättning och utförande

Målsättningen med 2015 års konservering/målningsarbeten har varit att endast åtgärda de partier som haft skador i färgskikten. Detta har inneburit att konserveringsåtgärderna till stor del handlat om rengöring av inredningen samt retuschering av färglakuner med reversibla metoder.

Även till bänkinredningen hade Läns museet Murberget, i sitt åtgärdsprogram, förslagit bättringsmålning av skadade partier istället för hel ommålning.

I princip samtliga åtgärder som utfördes kom att följa åtgärdsförslagen. Vid några punkter föreslog vi från Jamtli att färgskikt skulle lämnas orörda eftersom de inte uppvisade någon skadebild, detta gällde t.ex. socklarna längst fram på de främre bänkkvarteren, och släta delar av socklarna tillhörande korbänkarna.

Kulörundersökning av bänkar

En enkel kulörundersökning av bänkinredning genomfördes. Det visade sig att det fanns fyra färglager, med linoljespackel emellan. Det understa färglagret verkar dock vara målat direkt på trästommen.

De två undre färglagren gick i en ljusare grågrön kulör, medan de två yttersta gick i mörkare toner mer mot blågrått. Se s 28-30 i rapporten.

Bänkinredningen har därmed varit ljusare ursprungligen.

Genomförda åtgärder

Konserveringen av interiören i Fors kyrka har utförts i enlighet med Murbergets åtgärdsprogram för interiört måleri och måleriprogram för bänkinredning som tagits fram 2013-09-24 resp. 2013-09-11.

Fors kyrka, efter att åtgärder utförts 2015

Följande åtgärder har genomförts.

Konservering och retuschering av måleri/förgyllning på:

- altarringens utsida och insida
- korbänkar
- Marmorerade fält på trappbarriär på predikstol
- förgyllda urnor
- bänkkvarterens bänkskärmar
- läktarbarriär
- kolonner i långhus och vapenhus
- porträtt av Martin Luther i Långhus.

Hel ommålning av:

- korbänkarnas socklar

- bänkkvarterens socklar
- överliggare på bänkkvarter
- överliggare tillhörande södra läktartrappans trappräcke i vapenhuset

Bättringsmålning av:

- ryggstöd och bänksitsar i bänkkvarter.

Mindre avvikelser

På första byggmötet beslöt vi att de främre bänkkvarterens socklar ej skulle målas om, befintliga färgskikt var här i gott skick och det bedömdes att det räckte med retuschering av dessa. Vi beslöt även att det räckte med att den nedre delen av korbänkarnas socklar målades om, färgskikten på den profilerade övre delen var i gott skick.

Bänkskärmar och överliggare tillhörande de fyra större bänkkvarteren var tänkt att ”fläckbättras”, men vi beslöt att den övre delen skulle målas om sin helhet.

Utförda åtgärder

Altarring

Altarringen hade fläckvist färgbortfall på speglar och ramar. Ytorna har rengjorts på in och utsida, färgbortfall har stuckats upp med latexspackel och retuscherats in med hartsoljefärger.

Del av altarring.
Skadorna bestod av mindre färgbortfall. Enligt arkivuppgifterna var altarringen tidigare målad i släta enfärgade toner, marmoreringen tillkom vid 1923 års restaurering. Spegelarna marmorades återigen 1984. Klädseln byttes ut 1984.

Altarringen har rengjorts på in och utsida, skador i färgskikt har stuckats upp med latexspackel och sedan retuscherats med hartsoljefärger.

Korbänkar

Korbänkarna hade mindre färgbortfall. Sockelns nedre släta del har målats om med linoljefärg från Wibo. Grundfärgen har pigmenterats med grön umbra, bränd terra, obränd terra, och elfenbenssvart, på plats bröts kulören till med ytterligare grön umbra för att få till rätt nyans. För att återskapa det ”marmorerade” mönstret har färg lagts på och sedan torkats av med trasa. Bänkskärmar, sits och ryggstöd har rengjorts och retuscherats med hartsoljefärger.

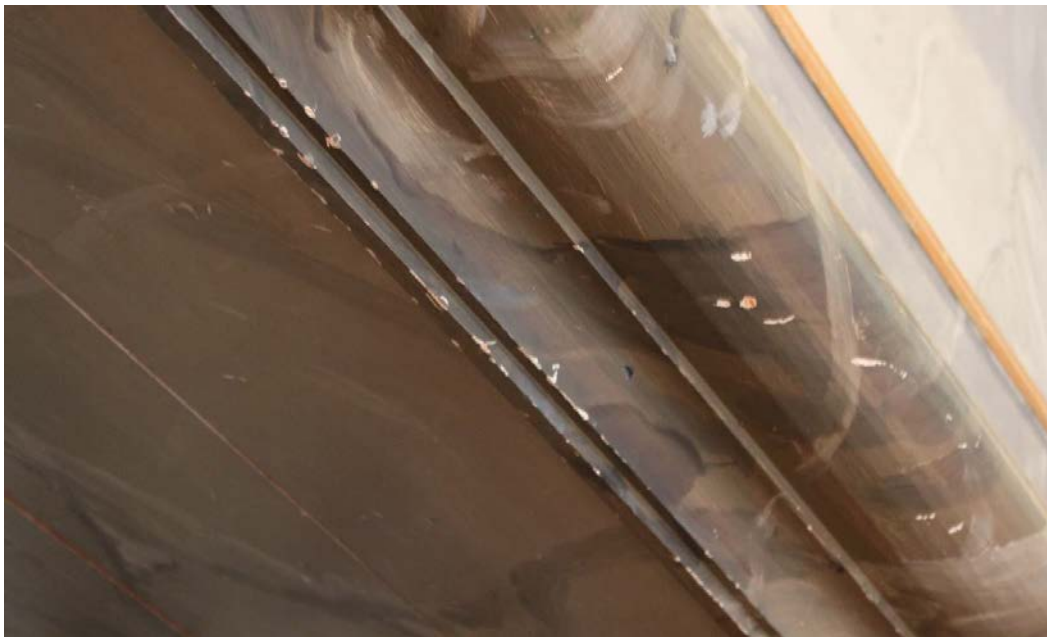
Korbänk vid norra långhusväggen, skador bestod av mindre färgbortfall. Eftersom det främst var den nedre delen av sockeln som hade skador beslöt vi på första byggmötet att enbart den släta delen skulle målas om, den profilerade listen lämnades därför utan åtgärder. Korbänkarnas nuvarande färgsättning tillkom 1984 då de helt målades om i befintlig grön kulör. Även dörren som vi ser i bild målades i samma kulör 1984.

Korbänkar, efter åtgärder.

Trappbarriär vid predikstol

Trappbarriären hade fläckvist färgbortfall på mindre partier. Räcket har rengjorts, även undersidan. Små retuscher har utförts med hartsoljefärg.

Del av trappbarriär till predikstol med mindre färgbortfall. Predikstolen ska tidigare varit målad i släta enfärgade toner, men marmorades 1923, möjligen behölls äldre förgyllningar. 1984 retuscherades skador i färglager och förgyllningar.

Del av trappräcke till predikstol, efter konserveringsåtgärder.

Bänkinredning

Färg och underliggande linoljespackel hade spruckit på fläckvisa ställen på sittbänkar, ryggstöd och bänkskärmar och dörrar. Sprickor/flagnande färg fanns främst där linoljespackel lagts på i tjocka lager t.ex. över kvistar i trästommen. Linoljan som utgör bindemedlet i spacklet har med tiden torkat och försvunnit vilket gör att de spacklade lagren lättare spricker.

Bänkdörrarnas speglar med marmorering hade också färgsläpp. Det är oklart om marmoreringen var utförd med linolfärg.

Socklarna längst fram på de främre bänkkvarteren var i gott skick och lämnades därför utan åtgärder som referens för befintligt måleri. Mindre färgbortfall fick retuscheras. Bänkarna målades om helt 1923, vid denna tidpunkt tillkom marmoreringen i bänkdörrarna- och bänkskärmarnas speglar. Troligen målades bänkarna om 1955, oklart om vilka åtgärder som utfördes på de marmorerade fälten vid denna tidpunkt. Bänkarna ska ha bättringsmålats 1984.

Färgsläpp har skrapats till trärent på bänkinredningen.

Före åtgärder påbörjades tvättades bänkarna först på in och utsida. Partier som haft skador i färgskikten skrapades till trärent, dessa ytor grundades sedan med mager linoljefärg och spacklades sedan med latexspackel. Därefter två strykningar med linoljefärg i grå kulör.

Till andra byggmötet hade uppstrykningsprover tagits fram för bänksitsar NCS S 5005-B 20 G (skärmar, bänksitsar, ryggstöd och psalmbokstöd), och sockel NCS S 6005-B 20 G. Färgen, halvblank linoljefärg, hade beställts från Wibo som brutit till kulörerna med pigmenten grön umbra, bränd terra, obränd terra, och elfenbenssvart. Nyanserna stämde med befintliga kulörer på bänkarna, färgen behövde därför inte brytas till ytterligare på plats.

Vid andra byggmötet hade slutstrykningskulören, tredje strykningen, använts på några ställen som prov, kulörerna stämde väl överens med befintliga kulörer, men glansen på de nymålade partierna var högre.

Slutstrykningsfärgen provmålade först på några ställen inför andra byggmötet. Kulören överensstämde med omkringliggande målade ytor, glansen var något högre. Eftersom glansen mattas av med tiden var det ett medvetet val och i enlighet med åtgärdsprogrammet.

Några psalmbokstöd som hade omfattande färgbortfall, målades om i sin helhet. I övrigt bättringsmålades resterande ytor.

När vi någon månad senare hade slutbesiktning visade det sig att de nymålade partierna var mattare än de äldre färglagren. Detta kan möjligen bero på att bänkarna vid 1955 års restaurering enligt arkivmaterial ska ha fernissats. Ryggstöd och sittbänkar ska först ha fernissats med en blank fernissa och sedan med en matt. Under 1980-talet ska enligt arkivhandlingarna vissa snickerier också ha strukits med Beckers mattlack, tonad med bensvart och grönumbra. Möjligen kan detta vara en orsak till att de nymålade linoljefärgsytorna upplevdes som matta i förhållande till övriga ytor. För att åtgärda problemet ströks samtliga bättringspartier återigen med linoljefärg. Resultatet såg bra ut efter ett par veckor efter målning, men någon månad senare såg de bättringsmålade ytorna återigen matta ut, men dock enbart på ca sju bänkar. Församlingen, Läns museet i Västernorrland och BW-måleri kontaktades av Jamtli och vi kom överens om att problemet

skulle avhjälpas. Rapporten har dock av tidsmässiga skäl skrivits klart före åtgärderna utfördes.

Socklarna målades om i sin helhet, förutom socklarna längst fram på de främre bänkkvarteren. Här var färgskikten i gott skick. Överliggarens övre del på bänkskärmar målades också om i sin helhet.

Överliggarens övre del målades om i sin helhet.

De lösa färgskikten på de marmorerade speglarna limmades fast, eftersom det var en hel del som var löst, blev det mycket limning. Värst var färgbortfallet på de bänkskärmar som belyses av sol från söderfönstren. Retuscher i måleriet utfördes med hartsoljefärg. Konservator Eva Körberg sa att det fanns äldre retuscher i måleriet, så troligen har de möjligen retuscherats under 1950-talets restaurering.

Färgsläpp på de marmorerade speglarna tillhörande bänkdörrar och bänkskärmar.

Skador i
färgskikt på
bänkskärmar
och dörrar.

Lösa färgflagor på
marmorerade speglar
fick limmas fast,
retuscherings har
utförts med
hartsoljefärger.
Bänksitsar, ryggstöd,
psalmbokstöd och
överliggare till
bänkskärmar har
målats om med
linoljefärg.

Läktarbarriär

Mindre partier hade färgbortfall, men var i största allmänhet i gott skick. Läktarbarriären rengjordes, färgresningar lades fast, retuscher utfördes med hartsoljefärg.

Läktarbarriären efter åtgärder.

Före 1923 var läktaren målad i släta enfärgade toner, marmoreringarna tillkom under 1923 års restaurering, möjligen är förgyllningarna äldre.

Kolonner

Kolonnerna i vapenhuset hade större färgbortfall, ett par av kolonnerna i långhuset hade bortfall av förgyllning på kapitälerna.

Skador i färglager på kolonner i vapenhus. De fyra kolonnerna i vapenhuset tillkom i och med att vapenhuset inreddes 1923. Färgsättningen på dessa skiljer sig från övriga kolonner i långhus (toalett/samlingsrum).

Färgen hade släppt i större sjok på kolonnerna ute i vapenhuset.

Vid andra byggmötet hade konserveringen av kolonnerna i vapenhuset påbörjats. Befintlig marmoreringen ska vara utförd under 1920-talets restaurering och efter detta ska enbart konservering ha utförts.

Färgskikt hade släppt i relativt stora bitar, färgskikten hade även blåsor. Äldre retuscheringar har utförts direkt på underliggande spackel, dessa syntes tydligt eftersom de var insjunkna i förhållande till övriga färglager.

Befintliga färgskikt var tunna enligt Eva Körberg. Även underliggande linoljespackel verkade tunt på den underliggande trästommen. Färglagren består av linoljefärg, Eva Körberg var dock osäker på om man brutit fram kulörerna på plats med torrpigment och linoljefärg eller om färgen redan varit bruten vid leverans, typ färg på tub.

Lösa färgskikt har limmas fast och värmts med värmespatel. Ytor som har retuscherats har spacklats med latexspackel, retuscher har utförts med hartsoljefärger.

Dekorelement i form av en blomma som ramlat av en av kolonnerna i vapenhuset, har limmats fast.

Pilastrar i vapenhus har rengjorts med bunden fukt. Dessa var inte med i konserveringsprogrammet eftersom de var i gott skick, men Murberget passade på att rengöra dem när de ändå var på plats.

Kolonner i vapenhus. Lösa färgskikt har limmats fast.

Förgyllda kapital på kolonner i långhus har retuscherats med akvarell och guldgouache, i övrigt var färglagren på dessa kolonner i gott skick.

Skador i
förgyllning på
kolonner i
långhuset har
retuscherats.

Entrédörrar mot söder och norr i långhus

Entrédörrarna hade mindre färgbortfall. Bland annat orsakat av monterade krokar som skavt mot färglagren. Skador har stuckats upp med latexspackel och sedan retuscherats med hartsoljefärger.

Entrédörr mot norr i
långhuset, efter
åtgärder har utförts.

Handledare vid södra trappen upp till läktaren

Handledare hade färgbortfall på några ställen. Lösa färglager har skrapats upp till trärent, måleriarbeten har sedan utförts i likhet med bänkinredning i långhuset.

Färgbortfall på
handledare i
vapenhus, trapp mot
söder.

Överliggaren till trappträcket har målats med linoljefärg och i samma kulör som bänkarna.

Kulördokumentation av bänkkvarter före åtgärder utfördes

I samband med att man började skrapa på bänkarna inför ommålning, framkom äldre färglager. Kulören på dessa lager har tagits fram med hjälp av NCS-mätare.

Nordöstra bänkkvarteret nära norra ingången (mot tvärgång)

0 Trä

1 Grågrönt lager (NCS S 2010-G80Y alternativt 2010-G90Y)

2 Spackel

3 Grågrönt lager (NCS S 4005-G80Y)

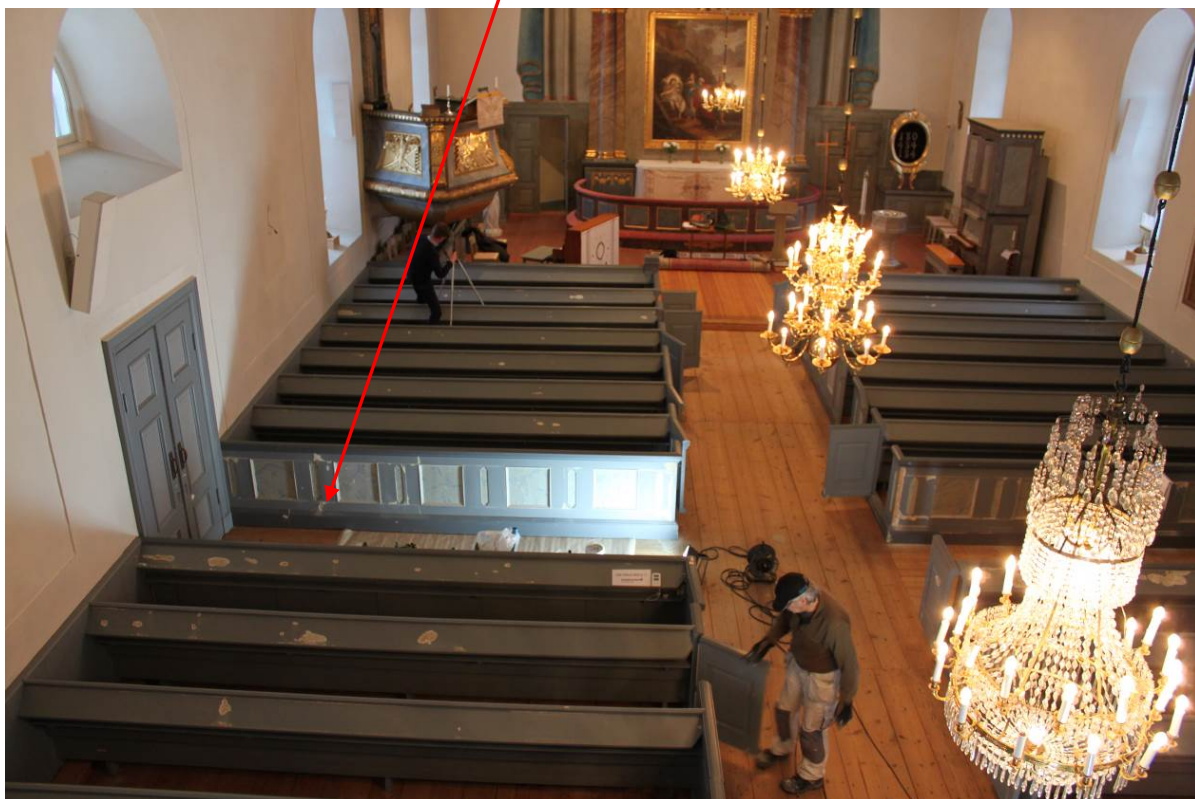
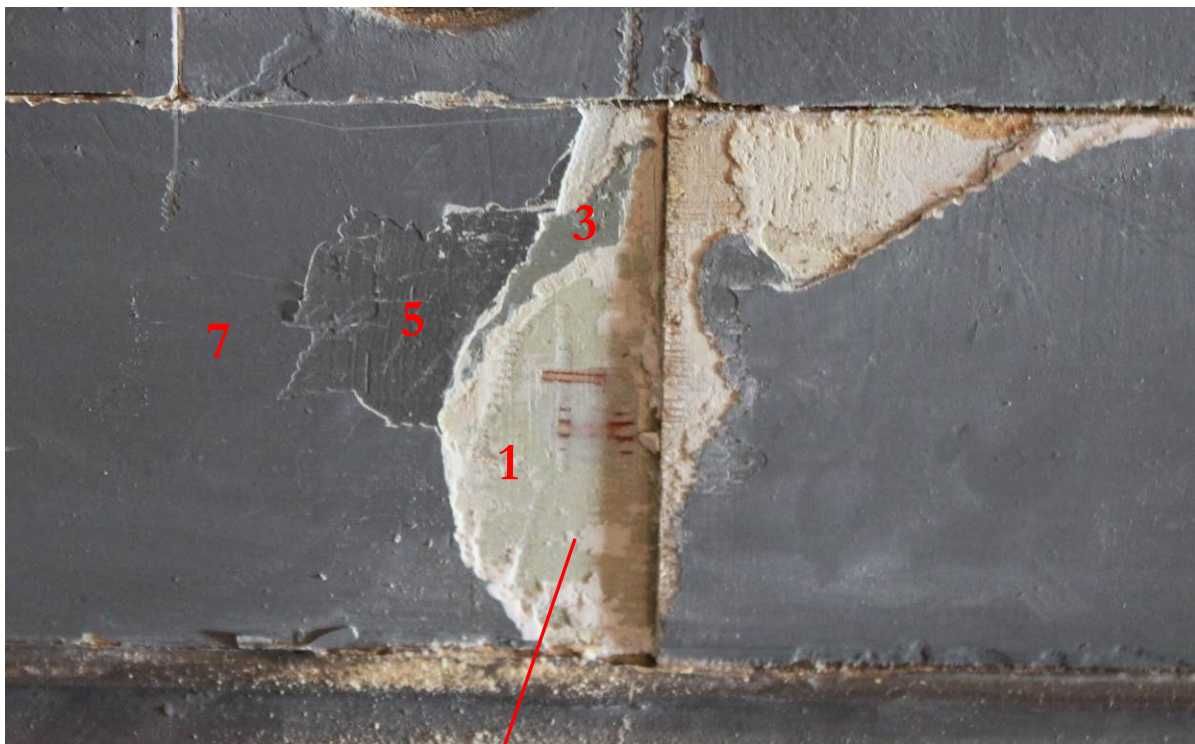
4 Spackel

5 Blågrått lager (NCS S 5000-N)

6 Spackel (kunde inte urskiljas på den framskrapade utan, men syntes på andra ställen på bänkkvarteren)

7 Dagens blågrå lager (NCS S 4502-B)

(Bakgrundskulör för marmorering på spegeln NCS S 3005-G50Y)

Mitt på sydöstra bänkkvarteret (mot mittgång)

Överliggare NCS S 6502-B

Ramverk NCS S 4502-B

Sockel NCS S 6005-B20G

Insida dörr NCS S 5005-B20G

Bänk rygg NCS S 5005-B20G

Bänk sits NCS S 5502-B

Sockel nordvästra kvarteret

Ytterst NCS S 6005-B20G

Innanför denna NCS S 4502-B

Dörr på södervägg

Ram NCS S 5005-B20G

Spegel NCS S 4500-N

RAPPORTSERIE – JAMTLI, 2015

ISSN 1654-2045

- 2015:1 Byvallen – Kartering och datering av nyupptäckta fornlämningar
Anders Edvinsson
- 2015:2 Alanäs kyrka – Utvändig restaurering, 2009
Henrik Ylikoski
- 2015:3 Karolinerladan – Utvändig restaurering, 2011
Henrik Ylikoski
- 2015:4 Begravningsplatsen under bogårdsmuren – Teknisk rapport över arkeologisk undersökning i samband med restaurering av bogårdsmuren vid Frösö kyrka
Anna Engman
- 2015:5 Arkeologisk undersökning. Gåsågraven – en vikingatida brandgrav
Anna Engman
- 2015:6 Byggnadsminnet Strömsågen i Sidsjö – Restaurering av vattendriven ramsåg, 2008
- 2015:7 2014 års fornminnesinventering i Jämtlands län
Karl-Johan Olofsson
- 2015:8 Dubbelboden i Sidsjö – Utvändig restaurering, 2014
Henrik Ylikoski
- 2015:9 Fors kyrka – Invändiga konserverings- och måleriarbeten 2015
Julia Cronqvist